Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0204

Rola handlu w zwiększaniu bezpieczeństwa gospodarczego UE

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 czerwca 2026 r. w sprawie roli handlu w zwiększaniu bezpieczeństwa gospodarczego UE (2025/2113(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej,

– uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/452 z dnia 19 marca 2019 r. ustanawiające ramy monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Unii[1] (rozporządzenie w sprawie monitorowania BIZ),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania[2],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1781 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie ustanowienia ram dotyczących środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników oraz zmiany rozporządzenia (UE) 2021/694 (akt w sprawie czipów)[3].

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2675 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie ochrony Unii i jej państw członkowskich przed stosowaniem wymuszenia

---

1 Dz.U. L 79 I z 21.3.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj.
2 Dz.U. L 206 z 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj.
3 Dz.U. L 229 z 18.9.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1781/oj.

ekonomicznego przez państwa trzecie[4],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020[5] (akt w sprawie surowców krytycznych),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1735 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia ram środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu produkcji technologii neutralnych emisyjnie i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724[6],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2747 z dnia 9 października 2024 r. w sprawie ustanowienia ram środków dotyczących sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego oraz w sprawie zmiany rozporządzenia Rady (WE) nr 2679/98 (akt o sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego)[7].

– uwzględniając zalecenie Komisji z dnia 3 października 2023 r. w sprawie obszarów technologii krytycznych dla bezpieczeństwa gospodarczego UE, na potrzeby pogłębionej oceny ryzyka z udziałem państw członkowskich (C(2023)6689),

– uwzględniając zalecenie Komisji (UE) 2025/63 z dnia 15 stycznia 2025 r. w sprawie przeglądu inwestycji za granicą w obszarach technologii o krytycznym znaczeniu dla bezpieczeństwa gospodarczego Unii[8],

– uwzględniając zalecenie Komisji (UE) 2025/683 z dnia 8 kwietnia 2025 r. w sprawie koordynacji krajowych wykazów kontrolnych[9],

– uwzględniając zalecenie Rady z dnia 23 maja 2024 r. w sprawie

---

4 Dz.U. L, 2023/2675, 7.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2675/oj.
5 Dz.U. L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj.
6 Dz.U. L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.
7 Dz.U. L, 2024/2747, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2747/oj.
8 Dz.U. L, 2025/63, 15.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2025/63/oj.
9 Dz.U. L, 2025/683, 16.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2025/683/oj.

zwiększenia bezpieczeństwa badań naukowych[10],

– uwzględniając wniosek Komisji z dnia 24 stycznia 2024 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie monitorowania inwestycji zagranicznych w Unii i uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/452 (COM(2024)0023),

– uwzględniając wniosek Komisji z dnia 11 marca 2025 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy na potrzeby zwiększenia dostępności i bezpieczeństwa dostaw produktów leczniczych o krytycznym znaczeniu, a także dostępności produktów leczniczych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i dostępu do tych produktów, oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2024/795 (COM(2025)0102),

– uwzględniając wniosek Komisji z dnia 20 stycznia 2026 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA), europejskich ram certyfikacji cyberbezpieczeństwa i bezpieczeństwa łańcucha dostaw ICT oraz uchylenia rozporządzenia (UE) 2019/881 (akt o cyberbezpieczeństwie 2) (COM(2026)0011),

– uwzględniając wniosek Komisji z dnia 21 stycznia 2026 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie sieci cyfrowych, zmieniającego rozporządzenie (UE) 2015/2120, dyrektywę 2002/58/WE i decyzję nr 676/2002/WE oraz uchylającego rozporządzenie (UE) 2018/1971, dyrektywę (UE) 2018/1972 i decyzję nr 243/2012/UE (akt w sprawie sieci cyfrowych) (COM(2026)0016),

– uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie „Europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego” (JOIN(2023)0020),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 29 stycznia 2025 r. pt. „Kompas konkurencyjności dla UE” (COM(2025)0030),

– uwzględniając wspólny komunikat Komisji oraz wysokiej przedstawicielki Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 3 grudnia 2025 r. pt. „Wzmocnienie bezpieczeństwa gospodarczego UE” (JOIN(2025)0977),

– uwzględniając sprawozdanie Enrica Letty z kwietnia 2024 r. pt. „Much more than a market” [Znacznie więcej niż rynek],

– uwzględniając wytyczne polityczne na następną kadencję Komisji

---

10 Dz.U. C, C/2024/3510, 30.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3510/oj.

Europejskiej 2024–2029 z dnia 18 lipca 2024 r.,

– uwzględniając sprawozdanie Maria Draghiego z dnia 9 września 2024 r. pt. „Przyszłość europejskiej konkurencyjności”,

– uwzględniając pismo określające zadania z dnia 17 września 2024 r., które przewodnicząca Komisji skierowała do kandydata na komisarza do spraw handlu i bezpieczeństwa gospodarczego oraz stosunków międzyinstytucjonalnych i przejrzystości,

– uwzględniając unijny wykaz produktów leczniczych o krytycznym znaczeniu ustanowiony i prowadzony przez Europejską Agencję Leków w celu wyeliminowania podatności na zagrożenia i niedoborów w dostawach podstawowych produktów leczniczych,

– uwzględniając białą księgę Komisji z dnia 24 stycznia 2024 r. w sprawie kontroli wywozu (COM(2024)0025),

– uwzględniając białą księgę Komisji z dnia 24 stycznia 2024 r. w sprawie inwestycji za granicą (COM(2024)0024),

– uwzględniając białą księgę Komisji z dnia 24 stycznia 2024 r. w sprawie wariantów dotyczących zwiększenia wsparcia badań i rozwoju obejmujących technologie o potencjale podwójnego zastosowania (COM(2024)0027),

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Handlu Międzynarodowego (A10-0148/2026),

A. mając na uwadze, że otwartość UE na handel i inwestycje pozostaje podstawą jej dobrobytu, konkurencyjności i globalnego wpływu;

B. mając na uwadze, że międzynarodowe otoczenie gospodarcze przeszło zmianę strukturalną charakteryzującą się rosnącą rywalizacją geopolityczną, konkurencją systemową, strukturalną nadwyżką mocy produkcyjnych i coraz częstszym wykorzystywaniem instrumentów gospodarczych do celów strategicznych, w tym wykorzystywaniem jako broni zależności handlowych i gospodarczych oraz stosowaniem wymuszenia ekonomicznego;

C. mając na uwadze, że coraz częstsze stosowanie kontroli wywozu lub ograniczeń wywozowych, polityka pomocy państwa zakłócająca uczciwą konkurencję, instrumentalizowanie handlu oraz stosowanie wymuszenia ekonomicznego wymagają, aby UE pilnie opracowała skuteczną strategię bezpieczeństwa gospodarczego, która w sposób kompleksowy odniesie się do jej podatności na zagrożenia gospodarcze;

D. mając na uwadze, że wiarygodna strategia bezpieczeństwa

gospodarczego musi służyć wzmocnieniu autonomii gospodarczej, cyfrowej i finansowej UE, przy jednoczesnym zachowaniu integralności rynku wewnętrznego, ilościowym określaniu nadmiernych zależności w poszczególnych sektorach, zapewnianiu pewności prawa dla podmiotów gospodarczych oraz podtrzymywaniu zaangażowania UE na rzecz sprawiedliwego i zrównoważonego handlu oraz międzynarodowego porządku opartego na zasadach; mając na uwadze, że wymaga to również ograniczenia strategicznych zależności technologicznych, w tym w zakresie infrastruktury cyfrowej, półprzewodników, usług w chmurze i systemów cyberbezpieczeństwa, jako że są to kluczowe elementy bezpieczeństwa gospodarczego;

E. mając na uwadze, że wspólny komunikat z dnia 3 grudnia 2025 r. wyznacza nowy sposób myślenia UE o bezpieczeństwie gospodarczym; uznano w nim, że handlu i otwartości gospodarczej nie można traktować wyłącznie jako korzystnych dla wszystkich stron i że państwa trzecie mogą wykorzystywać współzależność gospodarczą do celów strategicznych lub wymuszenia; mając na uwadze, że w związku z tym UE i jej państwa członkowskie muszą być przygotowane na zaakceptowanie w razie potrzeby kosztów gospodarczych, aby zmniejszyć podatność na zagrożenia i zwiększyć ogólne bezpieczeństwo; mając na uwadze, że w związku z tym względy bezpieczeństwa gospodarczego muszą zostać włączone do polityki handlowej i gospodarczej UE jako wymiar strukturalny, a nie być traktowane jako wyjątkowe odstępstwo od niej;

F. mając na uwadze, że pojęcie bezpieczeństwa gospodarczego nie zostało zdefiniowane w prawie UE ani w żadnym oficjalnym dokumencie UE, pomimo kompleksowych ram określonych we wspólnych komunikatach z dnia 20 czerwca 2023 r. i 3 grudnia 2025 r.; mając na uwadze, że mimo to ukształtował się szeroki konsensus co do rozumienia bezpieczeństwa gospodarczego UE jako jej zdolności do przewidywania i powstrzymywania zagrożeń dla jej gospodarki, obywateli i interesów strategicznych oraz reagowania na takie zagrożenia, co obejmuje zagrożenia dla odporności łańcuchów dostaw, dla bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa infrastruktury krytycznej, dla bezpieczeństwa technologicznego, tym poprzez wyciek technologii, a także dla otwartości gospodarczej w sytuacjach, gdy zależności są instrumentalizowane lub stosowane jest wymuszenie – oraz że przeciwdziałanie tym zagrożeniom wymaga od UE z jednej strony ograniczania zależności strategicznych przez produkcję wewnętrzną lub dywersyfikację, a z drugiej strony łagodzenia podatności strukturalnych przez zachowanie kontroli UE nad aktywami krytycznymi, w tym przez monitorowanie inwestycji zagranicznych;

G. mając na uwadze, że najnowsze analizy wskazują na różnice w kosztach produkcji na poziomie od 30 % do 40 % między producentami europejskimi a chińskimi, co dotyczy niemal dwóch

trzecich wartości dodanej europejskiego przemysłu wytwórczego; mając na uwadze, że różnice te mają charakter strukturalny i samowzmacniający się, wynikający ze spójnego systemu wsparcia państwowego, przewagi związanej z kosztami czynników produkcji oraz z asymetrii regulacyjnych, których nie są w stanie zrekompensować same wzrosty produktywności; mając na uwadze, że UE doświadcza bezprecedensowej nierównowagi handlowej z Chinami, przy czym deficyt osiągnął poziom 400 mld EUR, mimo że UE utrzymuje ogólną nadwyżkę handlową wobec reszty świata; mając na uwadze, że nierównowaga ta wynika z masowo subsydiowanej nadwyżki mocy produkcyjnych w Chinach, która doprowadziła do dezindustrializacji w Unii; mając na uwadze, że oczekiwana korekta kursu wymiany nie nastąpiła, co dodatkowo pogłębiło różnice w poziomie konkurencyjności i przyczyniło się do utraty udziałów w rynku przez europejskich producentów; mając na uwadze, że istniejące unijne instrumenty ochrony handlu odnoszą się w dużej mierze do konkretnych produktów, a ich obecne wdrażanie jest niewystarczające do przeciwdziałania systemowym i obejmującym całą gospodarkę zakłóceniom na taką skalę;

H. mając na uwadze, że UE przeznacza znacznie mniej zasobów administracyjnych na egzekwowanie instrumentów ochrony handlu niż porównywalne gospodarki, co stwarza praktyczne bariery dla wszczynania i prowadzenia postępowań, podczas gdy europejskie sektory przemysłu stoją w obliczu rosnącej presji handlowej; mając na uwadze, że jeśli chodzi o całkowitą wielkość i wartość przywozu, UE już obecnie znacznie rzadziej korzysta z instrumentów ochrony handlu niż Stany Zjednoczone, Kanada i Australia; mając na uwadze, że unijne cła antydumpingowe są często wyraźnie niższe niż te nakładane przez inne duże gospodarki pomimo porównywalnych ustaleń dotyczących dumpingu i szkody; mając na uwadze, że UE jest zobowiązana do stosowania marginesu szkody, jeżeli jest on niższy niż margines dumpingu; mając na uwadze, że UE niechętnie działa w oparciu o samą tylko groźbę szkody; mając na uwadze, że połączenie niższej intensywności egzekwowania przepisów, ograniczeń proceduralnych oraz relatywnie niskiego poziomu ceł przyczynia się do przesunięcia handlu oraz do postrzegania UE jako środowiska o łagodniejszym egzekwowaniu przepisów lub „rynku zbytu dla dumpingu”, co zwiększa presję na bazę przemysłową UE;

I. mając na uwadze, że zmiana klimatu i degradacja środowiska stanowią rosnące i systemowe zagrożenie dla długoterminowego bezpieczeństwa gospodarczego UE, zakłócając łańcuchy dostaw, zagrażając produkcji rolnej oraz nasilając rywalizację o zasoby; mając na uwadze, że wykorzystywanie dostaw paliw kopalnych jako narzędzia nacisku przez Rosję po rozpoczęciu przez nią wojny napastniczej przeciwko Ukrainie ze szczególną wyrazistością pokazało, iż zależność od importowanej energii z państw trzecich, na których nie można polegać, stanowi bezpośrednie i poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa gospodarczego UE, a zatem

przyspieszenie przejścia na odnawialne źródła energii oraz ograniczanie ryzyka z tym związanego jest nie tylko imperatywem środowiskowym, lecz także strategicznym; mając jednak na uwadze, że sama transformacja ekologiczna szybko doprowadziła do powstania nowych i znacznych zależności, zwłaszcza w odniesieniu do surowców krytycznych i czystych technologii, takich jak panele słoneczne, falowniki fotowoltaiczne, pojazdy elektryczne i baterie sieciowe, których dostawy koncentrują się w Chinach; mając na uwadze, że UE musi uważać, aby nie zastąpić jednej zależności strategicznej inną, a zatem musi uwzględnić rzeczywistą autonomię w zakresie zasobów niezbędnych do transformacji ekologicznej jako kluczowy element swojej strategii bezpieczeństwa gospodarczego;

J. mając na uwadze, że monitorowanie łańcuchów dostaw może pomóc w identyfikowaniu i ograniczaniu zagrożeń dla bezpieczeństwa gospodarczego oraz zapobieganiu im;

K. mając na uwadze, że bezpieczeństwo gospodarcze musi ostatecznie służyć obywatelom UE; mając na uwadze, że zdolność do przetrwania zewnętrznych wstrząsów gospodarczych i do radzenia sobie z nimi stanowi warunek zachowania poziomu życia, ciągłości świadczenia usług publicznych oraz utrzymania spójności społecznej; mając na uwadze, że politykę bezpieczeństwa gospodarczego należy zatem oceniać nie tylko w kategoriach czynników makroekonomicznych lub interesów strategicznych, lecz także w odniesieniu do jej konkretnego wpływu na dobrostan obywateli;

Zmieniający się krajobraz zagrożeń dla bezpieczeństwa gospodarczego

1. z zadowoleniem przyjmuje wspólny komunikat z dnia 3 grudnia 2025 r. jako niezbędny krok w kierunku wzmocnienia wspólnego podejścia UE do bezpieczeństwa gospodarczego; zauważa, że konieczne są dalsze kroki, aby zrealizować cele UE w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego, w tym plan działania, harmonogram i konkretne cele dotyczące ograniczania ryzyka związanego z łańcuchami dostaw w sektorach strategicznych;

2. uznaje, że we wspólnym komunikacie słusznie zaakcentowano potrzebę zmiany podejścia – przejścia od reagowania do bardziej proaktywnego podejścia do bezpieczeństwa gospodarczego; podkreśla, że wymaga to zmiany paradygmatu w kierunku podejścia, które obejmuje cały system i w którym Komisja, Parlament, państwa członkowskie, sektor prywatny oraz inne podmioty publiczne i prywatne współpracują na rzecz wzmocnienia bezpieczeństwa gospodarczego UE; podkreśla, że rzeczywista europejska strategia bezpieczeństwa gospodarczego musi opierać się na orientacji strategicznej integrującej i strategicznie ukierunkowującej politykę w dziedzinach klimatu i energii, handlu i konkurencji, uregulowania rynku cyfrowego, polityki przemysłowej, badań i innowacji,

inwestycji zagranicznych oraz roli euro;

3. zgadza się z opinią Komisji, że środki na rzecz bezpieczeństwa gospodarczego mogą wiązać się z pewnymi kosztami dla przedsiębiorstw i instytucji publicznych w perspektywie krótkoterminowej, jednak podkreśla, że koszty wynikające z zależności i narażenia na wymuszenie ekonomiczne są znacznie wyższe; apeluje o zapewnienie odpowiedniego wsparcia dla tych środków w ramach następnych wieloletnich ram finansowych w programie „Horyzont Europa” oraz Funduszu Konkurencyjności; zachęca Komisję do zapewnienia wystarczającego wsparcia sektorom przemysłu i pracownikom najbardziej dotkniętym zakłóceniami w łańcuchach dostaw lub innymi formami presji gospodarczej bądź wymuszenia ekonomicznego;

4. przypomina, że UE jest jedną z największych potęg handlowych na świecie, przy czym ponad 20 % jej PKB pochodzi z handlu zewnętrznego; podkreśla, że handel i inwestycje międzynarodowe mają fundamentalne znaczenie dla gospodarki UE; podkreśla, że wysoki stopień integracji UE z rynkami światowymi zwiększył jej narażenie na zakłócenia, praktyki wymuszenia i strategiczną presję ze strony państw trzecich, przybierające formę wąskich gardeł w łańcuchach dostaw, pozycji monopolisty w zakresie kluczowych czynników produkcji, zależności od dostawców wysokiego ryzyka krytycznych technologii oraz słabości w ramach kluczowej infrastruktury fizycznej i cyfrowej oraz pod względem importu energii z państw trzecich; podkreśla, że tak znaczna i strukturalna zależność od podmiotów zewnętrznych w odniesieniu do strategicznych towarów, usług i infrastruktury stwarza niebezpieczne podatności na zagrożenia, które należy pilnie usunąć;

5. podkreśla, że niedawne kryzysy – w tym pandemia COVID-19, zakłócenia w dostawach energii wynikające z rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, rozpowszechnienie nielegalnych taryf celnych, ograniczeń handlowych i innych środków protekcjonistycznych, powtarzające się napięcia mające wpływ na globalne szlaki transportowe i logistyczne, represyjne restrykcje w dostępie do materiałów krytycznych, rosnący wpływ zmiany klimatu na gospodarkę, w tym w wyniku ekstremalnych zjawisk pogodowych zakłócających produkcję i logistykę, a także polityka pomocy państwa oraz prowadzony przez państwa trzecie dumping dotowanej nadwyżki mocy produkcyjnych w kluczowych sektorach rynków europejskich – pokazały, jak zależności od przywozu mogą szybko przełożyć się na niedobory, inflację, szkody dla lokalnych zdolności produkcyjnych oraz przerwy w produkcji; podkreśla, że zależności od wywozu również okazały się istotnym ryzykiem dla unijnych eksporterów; zaznacza, że zarówno zależności od przywozu, jak i zależności od wywozu stanowią konkretne ograniczenia dla działalności gospodarczej Europy oraz zdolności UE do skutecznego reagowania na wstrząsy zewnętrzne; podkreśla, że problemy te mają

charakter strukturalny, a nie tymczasowy, ponieważ wynikają z koncentracji i monopoli, które rozwinęły się z biegiem czasu;

6. wyraża głębokie zaniepokojenie systemowymi zakłóceniami rynku w Chinach, które napędzają nadwyżkę mocy produkcyjnych, w tym szeroko zakrojonymi mechanizmami wsparcia kierowanymi przez państwo, strategicznymi zamówieniami typu „kupuj produkty chińskie”, preferencyjnym traktowaniem przedsiębiorstw krajowych i brakiem wzajemności; ponownie podkreśla, że nie może być mowy o sprawiedliwym handlu w systemie, w którym jedno państwo dominuje i zalewa rynek globalny;

7. z zadowoleniem przyjmuje plan Komisji dotyczący stworzenia kompleksowej, systematycznej i regularnie aktualizowanej oceny najważniejszych zależności UE wzdłuż łańcuchów wartości oraz apeluje, aby oceny te obejmowały analizę zagrożeń, które mogą potencjalnie doprowadzić do wąskich gardeł dla UE, a także o przedstawienie danych liczbowych dotyczących koncentracji przywozu oraz globalnych udziałów w rynku według państw i sektorów;

Zapobieganie poprzez dywersyfikację, innowacje i konkurencyjność

8. podkreśla, że bezpieczeństwa gospodarczego nie należy interpretować jako izolacji gospodarczej; potwierdza, że otwartość na zrównoważony handel i inwestycje, w połączeniu ze środkami mającymi na celu przeciwdziałanie nieuczciwej konkurencji oraz dywersyfikację partnerów, dostawców, importu energii i szlaków transportowych, jest jednym z głównych środków UE służących zmniejszeniu strukturalnej podatności na wstrząsy zewnętrzne i zakłócenia w krytycznych sektorach oraz na praktyki wymuszenia; podkreśla, że wzmacnianie odporności i bezpieczeństwa gospodarczego UE powinno stanowić wyraźny cel każdego partnerstwa handlowego lub inwestycyjnego UE; podkreśla, że wspieranie popytu na alternatywy produkowane w UE i tworzenie ekosystemów sektorowych w UE ma kluczowe znaczenie dla wiarygodnego budowania bezpieczeństwa gospodarczego UE;

9. podkreśla, że otwartość rynku UE musi opierać się na zasadach wzajemności, wiarygodności i niestosowania wymuszenia oraz że nie może mieć charakteru bezwarunkowego, gdy w grę wchodzą podstawowe interesy bezpieczeństwa; podkreśla, że UE ma znaczne atuty gospodarcze, w szczególności jednolity rynek o wartości 18 bln EUR obejmujący 450 mln konsumentów, wiodącą pozycję w produkcji i usługach wykorzystujących zaawansowane technologie, wysokie standardy i normy, a także wysokiej jakości instytucje edukacyjne oraz programy badawczo-rozwojowe; podkreśla, że atuty te należy wykorzystywać w obliczu zewnętrznego wymuszania, zwłaszcza w obszarach, w których europejskie towary lub technologie są niezbędne na rynkach światowych;

10. ostrzega, że otoczenie mikro- i makroekonomiczne, które osłabia konkurencyjność przedsiębiorstw (w tym takie elementy jak bariery na rynku wewnętrznym, niepotrzebne obciążenia administracyjne, niepewność regulacyjna, wysokie ceny energii, zbyt skomplikowane procedury wydawania pozwoleń i niedostateczne inwestycje) zniechęca do innowacji oraz zagraża odporności gospodarczej UE i jej celom w zakresie bezpieczeństwa;

11. podkreśla, że bezpieczeństwa gospodarczego UE nie będzie można odpowiednio wzmocnić, dopóki gospodarka europejska będzie zbyt zależna od przywozu paliw kopalnych lub technologii odnawialnych; uważa, że prowadzenie stabilnej i przewidywalnej polityki dekarbonizacji, ukierunkowanej na osiągnięcie zerowego poziomu emisji netto i zakończenie przywozu paliw kopalnych, przyczynia się do wzmacniania bezpieczeństwa gospodarczego i pobudzania konkurencyjności UE; podkreśla, że znaczne zwiększenie i przyspieszenie inwestycji w elektryfikację i w gospodarkę o obiegu zamkniętym ma fundamentalne znaczenie dla ograniczenia strategicznych zależności UE od podmiotów zewnętrznych; zachęca Komisję do przyjęcia silnej i szeroko zakrojonej polityki dotyczącej popytu w celu zwiększenia zapotrzebowania na europejskie, niskoemisyjne towary strategiczne kluczowe dla transformacji energetycznej, takie jak stal ekologiczna, baterie, odnawialne źródła energii i półprzewodniki; apeluje ponadto do Komisji o dopilnowanie, aby zielona transformacja nie odtwarzała tej samej strukturalnej logiki zależności w innej postaci, i o nadanie w tym celu priorytetu zdolnościom produkcyjnym na poziomie UE, gromadzeniu zapasów strategicznych oraz solidnej dywersyfikacji źródeł zaopatrzenia w surowce krytyczne i komponenty czystej technologii, od których transformacja ta zależy;

12. podkreśla, że w pełni funkcjonujący i zintegrowany jednolity rynek jest filarem bezpieczeństwa gospodarczego; podkreśla, że głębsza integracja i usunięcie barier dla rzeczywiście zharmonizowanego rynku towarów, usług i kapitału mają zasadnicze znaczenie dla długoterminowego modelu społeczno-gospodarczego UE, jej konkurencyjności i bezpieczeństwa; uważa, że zwiększenie inwestycji w edukację, innowacje oraz badania i rozwój jest głównym elementem długoterminowej strategii ochrony bezpieczeństwa gospodarczego UE;

13. ubolewa nad nadmierną zależnością UE od państw trzecich w zakresie dostaw surowców krytycznych, uznając, że taka zależność stwarza dla UE istotne zagrożenia geopolityczne, gospodarcze i związane z łańcuchami dostaw; uważa zatem, że wzmocnienie odporności wewnętrznej, w tym przez strategiczne projekty dotyczące unijnego wydobywania i przetwarzania, zwiększenie zdolności recyklingowych, poprawę zasoboszczędności i pełne wdrożenie modelu gospodarki o obiegu zamkniętym, stanowi zrównoważone i strategiczne rozwiązanie; apeluje o ambitny akt w

sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym; apeluje o pobudzanie inwestycji w krytyczne innowacyjne technologie o obiegu zamkniętym oraz o ochronę takich inwestycji;

14. podkreśla, że ochrona obywateli przed materializacją zewnętrznych wstrząsów gospodarczych – w tym zakłóceniami łańcuchów dostaw, skokami cen energii i skutkami wymuszenia ekonomicznego – stanowi podstawowy cel polityki bezpieczeństwa gospodarczego; apeluje do Komisji i państw członkowskich o zapewnienie systematycznej oceny społecznych skutków środków bezpieczeństwa gospodarczego oraz o to, by środki te nie uderzały w sposób nieproporcjonalny w jednostki znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji;

15. przypomina, że polityka handlowa jest strategicznym elementem siły UE i powinna być wykorzystywana proaktywnie do ochrony unijnych interesów bezpieczeństwa i autonomii strategicznej; podkreśla potrzebę wyjścia poza podejście głównie defensywne oraz łączenia i stosowania istniejących instrumentów w sposób bardziej strategiczny i przyszłościowy, w tym przez wykorzystywanie współzależności gospodarczych w sposób wzmacniający geopolityczną pozycję UE;

16. przypomina, że skuteczność unijnego programu handlowego i programu bezpieczeństwa gospodarczego zależy od spójnego stosowania zasad handlu i podstawowych klauzul w umowach handlowych, partnerskich i stowarzyszeniowych; w związku z tym apeluje do Komisji o zintensyfikowanie działań w celu zapewnienia pełnego i skutecznego przestrzegania własnych zobowiązań i obowiązków, zwłaszcza z punktu widzenia spójności polityki na rzecz rozwoju;

17. wzywa Komisję do finalizacji trwających negocjacji i aktywnego dążenia do przyjęcia strategicznego i ambitnego podejścia do umów handlowych i partnerstw sektorowych z niezawodnymi partnerami; te umowy i partnerstwa powinny stanowić główny element jej strategii dywersyfikacji; uważa, że dywersyfikacja dostawców z państw trzecich i rynków eksportowych powinna opierać się na jasnej ocenie strukturalnych słabości UE i być przez nią ukierunkowana; podkreśla potrzebę pilnego uzupełnienia tradycyjnych kompleksowych umów o wolnym handlu nowymi bardziej elastycznymi i ukierunkowanymi formami partnerstw handlowych i inwestycyjnych, których wyraźnym celem będzie ograniczanie ryzyka w przywozie i wywozie przez rozwój bezpiecznych i odpornych łańcuchów dostaw w określonych sektorach wysokiego ryzyka; podkreśla, że takie partnerstwa powinny obejmować wiążące zobowiązania i wymagać pełnego zaangażowania Parlamentu i przejrzystości w odniesieniu do Parlamentu przez cały czas trwania negocjacji, a także zgody Parlamentu w procesie ratyfikacji;

18. podkreśla strategiczne znaczenie zmodernizowanej umowy stowarzyszeniowej UE–Mercosur dla bezpieczeństwa gospodarczego UE; podkreśla, że umowa ta przyczyni się do dywersyfikacji dostępu do surowców krytycznych oraz wzmocnienia odpornych łańcuchów wartości;

19. podkreśla, że strategiczne znaczenie ma rozwijanie współpracy gospodarczej i handlowej z Indiami, które stają się coraz ważniejszym ośrodkiem produkcyjnym i technologicznym oraz odgrywają rosnącą rolę w usługach cyfrowych i dostawach surowców krytycznych;

20. podkreśla, że istotne jest przyspieszenie trwających negocjacji dotyczących umów o wolnym handlu z partnerami takimi jak Filipiny i Tajlandia oraz sfinalizowanie umowy handlowej z Indonezją, z uwagi na ich rosnącą rolę w produkcji minerałów krytycznych, sprzętu elektronicznego i komponentów czystej technologii; podkreśla, że przewidywalne ramy handlowe są konieczne, aby przeciwdziałać ograniczeniom wywozowym i ryzyku koncentracji dostaw oraz silniej zakotwiczyć UE w indo-pacyficznych przemysłowych łańcuchach wartości;

21. z zadowoleniem przyjmuje zakończenie negocjacji handlowych z Australią, niezawodnym partnerem o podobnych poglądach; podkreśla znaczenie tego opartego na zasadach partnerstwa dla przyczyniania się do stabilności dostaw i dywersyfikacji łańcuchów dostaw, biorąc pod uwagę znaczne rezerwy surowców krytycznych Australii oraz produkcję przez nią technologii górniczych i przetwórczych; z zadowoleniem przyjmuje dalszą współpracę w stawianiu czoła wspólnym wyzwaniom w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego, zwłaszcza biorąc pod uwagę bezpośrednie doświadczenie Australii w reagowaniu na wymuszenie ekonomiczne;

22. apeluje o ustanowienie zorganizowanego dialogu UE–Zjednoczone Królestwo w sprawie bezpieczeństwa gospodarczego w celu wzmocnienia koordynacji w zakresie handlu, monitorowania inwestycji i odporności łańcuchów dostaw; popiera ściślejszą współpracę w ramach Umowy o handlu i współpracy między UE a Zjednoczonym Królestwem w celu przewidywania zakłóceń w sektorach strategicznych;

23. popiera zawarty w strategii UE dotyczącej regionu Indo-Pacyfiku apel o zacieśnienie współpracy w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego z partnerami azjatyckimi, w tym przez wzmocnione partnerstwa z członkami Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej i ściślejszą współpracę z partnerami uczestniczącymi we wszechstronnym i progresywnym porozumieniu o partnerstwie transpacyficznym;

24. wzywa państwa członkowskie do ratyfikowania pozostałych umów o

wolnym handlu;

25. apeluje do Komisji o zaproponowanie odnowionego i kompleksowego dialogu handlowego i inwestycyjnego z krajami i regionami rozwijającymi się, opartego na partnerstwach przynoszących obopólne korzyści, wykraczających poza rozszerzanie dostępu do rynku lub wydobycie zasobów naturalnych; podkreśla znaczenie wspierania lokalnego i regionalnego tworzenia wartości w ramach umów handlowych i partnerstw sektorowych poprzez rozwój czystych i zrównoważonych łańcuchów wartości, przy jednoczesnym promowaniu zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz przy zapewnianiu ochrony standardów środowiskowych i praw pracowniczych;

26. odnotowuje, że UE jest obecnie zależna od Chin w zakresie około 98 % dostaw metali ziem rzadkich i ponad 90 % przywozu magnezu, że unijne wskaźniki recyklingu metali ziem rzadkich pozostają poniżej 1 % oraz że ponad 60 % światowych zdolności rafinacji litu i ponad 85 % zdolności przetwarzania metali ziem rzadkich koncentruje się w jednym państwie trzecim, co sprawia, że UE wciąż jest daleka od osiągnięcia celów określonych w akcie w sprawie surowców krytycznych; podkreśla znaczenie umów zawartych w tym obszarze z państwami o podobnym podejściu oraz potrzebę dalszego negocjowania nowych partnerstw w celu wzmocnienia odporności unijnych łańcuchów dostaw;

27. podkreśla, że strategicznym celem unijnej polityki handlowej powinna być dywersyfikacja źródeł dostaw surowców krytycznych ze względu na ich kluczową rolę w transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz w obronności; odnotowuje, że chociaż akt w sprawie surowców krytycznych stanowi ważny krok w kierunku wzmocnienia odporności UE, nadal nie wystarcza do usunięcia kluczowych słabości, w szczególności utrzymującej się koncentracji zdolności rafinacji i przetwarzania w ograniczonej liczbie państw trzecich; podkreśla, że na poziomie UE akt ten opiera się na niewiążących wskaźnikach referencyjnych oraz że dostępność specjalnego finansowania i zdolność do skutecznego wdrażania pozostają ograniczone;

28. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę RESourceEU mającą zwiększyć finansowanie strategicznych unijnych zdolności wydobywczych i przetwórczych, a także recycling; podkreśla jednak, że te środki wspierające należy połączyć ze środkami ochronnymi i w zakresie partnerstw, aby do 2030 r. skutecznie ograniczyć ryzyko w łańcuchu wartości surowców krytycznych; ponownie podkreśla, że uzasadnienie ekonomiczne w pespektywie długoterminowej oraz rentowność inwestycji w niezawodne łańcuchy wartości surowców krytycznych powinny zatem zostać wsparte minimalnymi poziomami cen i gwarancjami odbioru, przy ścisłej współpracy z państwami o podobnym podejściu, co zmniejszy ryzyko nadużywania przez państwo trzecie pozycji monopolistycznej w celu wypierania

słabszych konkurentów; podkreśla, że inicjatywa RESourceEU musi stać się skutecznym instrumentem przyspieszającym realizację celów na 2030 r. określonych w akcie w sprawie surowców krytycznych; podkreśla, że bez szybkiego uruchomienia skoordynowanego wsparcia finansowego dla projektów wydobywczych, przetwórczych i recyklingowych UE nie będzie w stanie osiągnąć swoich wskaźników referencyjnych w ustalonych ramach czasowych;

29. podkreśla, że unijna dyplomacja w zakresie surowców krytycznych powinna wykraczać poza wydobycie i dostęp do surowców pierwotnych oraz w sposób systematyczny obejmować przetwarzanie, rafinację i działalność na dalszych etapach łańcucha wartości, gdzie słabości strategiczne i ryzyko koncentracji pozostają szczególnie dotkliwe;

Monitorowanie stwierdzonych zagrożeń, zarządzanie nimi i ich łagodzenie

30. stwierdza, że wzmocnienie bezpieczeństwa gospodarczego UE ma kluczowe znaczenie dla ochrony suwerenności gospodarczej i politycznej UE, integralności jednolitego rynku, odporności łańcuchów dostaw, rentowności unijnych przedsiębiorstw oraz źródeł utrzymania obywateli UE, w tym dobrej jakości miejsc pracy; podkreśla, że kompleksowe i zintegrowane podejście do bezpieczeństwa gospodarczego powinno zmierzać nie tylko do ograniczenia zależności zewnętrznych, lecz także do budowania autonomii strategicznej w zakresie surowców krytycznych, technologii, energii, transportu, finansów i infrastruktury cyfrowej; apeluje zatem do Komisji o uwzględnianie bezpieczeństwa gospodarczego we wszystkich obszarach polityki przemysłowej, w tym w ustawodawstwie sektorowym oraz w ocenach ryzyka w łańcuchu dostaw, aby zapewnić spójne podejście;

31. przyznaje, że niektóre krytyczne ekspozycje ekonomiczne, ze względu na ich skalę, koncentrację, znaczenie strategiczne lub nieodwracalność, wymagają ukierunkowanych, pilnych i decydujących środków łagodzących; podkreśla, że w takich przypadkach środki mogą zasadnie obejmować ograniczenia w dostępie do rynku, w działalności gospodarczej lub przepływach inwestycyjnych z państw trzecich, bądź zakaz takiego dostępu lub takiej działalności i takich przepływów, w celu ochrony podstawowych interesów i porządku publicznego UE; ponownie podkreśla, że dostęp do jednolitego rynku stanowi największą kartę przetargową UE, oraz apeluje do Komisji i państw członkowskich o wykorzystywanie „odwrotnych zależności” do wywierania presji na państwa trzecie, aby zniosły bezprawne ograniczenia wywozowe nałożone na UE;

32. zachęca Komisję do zaproponowania większej liczby środków zapobiegających zagrożeniom dla bezpieczeństwa gospodarczego lub

ograniczających takie zagrożenia; popiera w związku z tym propozycję Komisji, aby zobowiązać podmioty z UE do dywersyfikacji dostawców w konkretnych sektorach wysokiego ryzyka; uważa, że należy rozszerzyć te obowiązki w przyszłości i wymagać od podmiotów gospodarczych również dywersyfikacji kraju lub regionu dostaw;

33. podkreśla potrzebę opracowania skutecznych narzędzi służących wczesnemu monitorowaniu, identyfikowaniu i ocenianiu zagrożeń dla bezpieczeństwa gospodarczego w łańcuchach wartości w sektorach wysokiego ryzyka, aby umożliwić proaktywne mapowanie istniejących i potencjalnych strategicznych zależności; podkreśla, że państwa członkowskie i sektor prywatny są kluczowymi partnerami w identyfikowaniu i ocenie zależności; popiera propozycję Komisji, aby ustanowić centrum ds. danych wywiadowczych dotyczących bezpieczeństwa gospodarczego w celu konsolidowania dostępnych informacji; apeluje do Komisji o opracowanie narzędzi umożliwiających dzielenie się analizą gospodarczą z partnerami międzynarodowymi, aby przewidywać działania państw wykorzystujących zależności przeciwko UE;

34. apeluje do Komisji o ustanowienie corocznej tablicy wyników w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego w celu systematycznej oceny postępów w realizacji celów strategii bezpieczeństwa gospodarczego; podkreśla, że taki mechanizm powinien obejmować jasne i mierzalne wskaźniki pokazujące m.in. ograniczenie krytycznych zależności według sektorów, liczbę instrumentów ochrony handlu uznanych za istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa gospodarczego czy zwiększoną liczbę alternatywnych dostawców; podkreśla, że przejrzysta i regularna sprawozdawczość ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia rozliczalności i świadomego dostosowywania polityki;

35. podkreśla, że takie środki powinny być proporcjonalne i dostosowane do powagi i trwałego charakteru ryzyka, opierać się na jasno określonych progach ryzyka, obiektywnych i weryfikowalnych kryteriach oraz uprzednich ocenach, a także podlegać stałemu monitorowaniu i przeglądowi;

36. podkreśla, że – zgodnie z propozycją Komisji przedstawioną we wspólnym komunikacie z dnia 3 grudnia 2025 r. – istniejące instrumenty UE mające na celu zaradzenie słabościom strukturalnym, zakłóceniom na rynku i zachowaniom nierynkowym powinny w razie konieczności zostać zmodernizowane i być stosowane w sposób strategiczny i zdecydowany oraz że fragmentaryczne, niechętne lub niespójne stosowanie takich instrumentów osłabia ich skuteczność, w tym ich efekt odstraszający; usilnie apeluje do Komisji, aby przyspieszyła dochodzenia w sprawie ochrony handlu oraz poszła za przykładem różnych państw i częściej stosowała istniejące przepisy dotyczące zagrożenia wystąpieniem

szkody oraz środki tymczasowe – jedne i drugie są prawnie dopuszczalne, lecz niewystarczająco wykorzystywane – do zapobiegania nieodwracalnym szkodom dla przemysłu UE;

37. podkreśla, że chociaż w perspektywie długoterminowej bezpieczeństwa gospodarczego nie można osiągnąć za pomocą ogólnych środków w zakresie samowystarczalności lub protekcjonizmu, to obecnie pilnie konieczne jest wprowadzenie ukierunkowanych środków, aby powstrzymać falę dezindustrializacji i chronić strategiczne sektory w UE przed nieuczciwą konkurencją ze strony tanich towarów przywożonych z państw trzecich w sektorach takich jak stal, chemikalia, produkty farmaceutyczne, energia odnawialna i zielone towary; apeluje do Komisji o opracowanie planu działania na rzecz ochrony strategicznych sektorów UE, które są najbardziej zagrożone globalną nadwyżką mocy produkcyjnych;

38. uważa, że jednoczesna rozbudowa zdolności przemysłowych w wielu sektorach strategicznych przez niektóre duże gospodarki państw trzecich, zwłaszcza Chiny, stanowi systemowe wyzwanie konkurencyjne, któremu nie da się odpowiednio stawić czoła za pomocą reakcji w poszczególnych sektorach; uważa, że systemowe ryzyko tego rodzaju wymaga odpowiedzi systemowych, ukierunkowanych na strukturalne uwarunkowania generujące masową nadwyżkę mocy produkcyjnych, zamiast zarządzania jej skutkami na poszczególnych rynkach;

39. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji z dnia 7 października 2025 r. dotyczący rozporządzenia w sprawie przeciwdziałania związanym z handlem negatywnym skutkom globalnych nadwyżek mocy produkcyjnych na unijnym rynku stali[11] jako wyraz uznania strategicznego znaczenia utrzymania rentownego europejskiego sektora stalowego; podkreśla, że utrata europejskich zdolności produkcyjnych w sektorze stali stanowiłaby nieodwracalne zagrożenie dla bezpieczeństwa gospodarczego; zauważa jednak, że problem nadwyżki mocy produkcyjnych nie ogranicza się do stali i aluminium, lecz dotyczy też wielu innych sektorów, takich jak przemysł chemiczny, oraz produktów pochodzących ze stali i aluminium; wyraża zaniepokojenie, że dochodzenia w sprawie ochrony handlu są zbyt powolne, zasobochłonne i dotyczące konkretnych produktów, aby odpowiednio zaradzić zakłóceniom w całej gospodarce spowodowanym nadwyżką mocy produkcyjnych; uważa, że UE powinna wyposażyć się w odpowiednie instrumenty, które umożliwią jej monitorowanie systemowej nadwyżki mocy produkcyjnych w całym łańcuchu wartości i zajmowanie się tym problemem;

Instrumenty polityki handlowej, egzekwowanie przepisów i

---

11 COM(2025)0726.

odstraszanie

40. podkreśla, że odstraszanie i konkurencyjność są osłabione, gdy działania w zakresie egzekwowania przepisów są opóźnione, niespójne lub postrzegane jako niepewne; w związku z tym wzywa Komisję, aby po stwierdzeniu istnienia zagrożeń lub groźby dla bezpieczeństwa gospodarczego lub nieuczciwych praktyk szybko podejmowała decyzje, określała jasne kryteria aktywacji i wyjaśniała ewentualne konsekwencje;

41. podkreśla, że skuteczne egzekwowanie polityki handlowej UE i rosnący wymiar bezpieczeństwa gospodarczego wymagają odpowiednich zasobów administracyjnych i technicznych; apeluje do Komisji o zapewnienie DG ds. Handlu i Bezpieczeństwa Gospodarczego wystarczającej obsady kadrowej, wiedzy eksperckiej i zasobów umożliwiających skuteczne egzekwowanie instrumentów obrony handlu i wdrażanie strategii bezpieczeństwa gospodarczego Unii; podkreśla, że w obecnym kontekście geoekonomicznym należy wzmocnić zdolności UE w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego;

42. podkreśla, że systematyczne egzekwowanie obecnych zasad handlu stanowi podstawową i proporcjonalną reakcję UE na nieprzestrzeganie przepisów i jest warunkiem wstępnym wszelkiej wiarygodnej strategii bezpieczeństwa gospodarczego; ubolewa jednak, że egzekwowanie obecnych zasad nie pozwala w pełni zaradzić problemowi; apeluje zatem do Komisji o wprowadzenie wyższych ceł antydumpingowych, podobnych do stosowanych przez porównywalnych partnerów, tak aby przeciwdziałać przekierowaniu handlu i dumpingowi na rynku UE; ponadto wzywa Komisję do uwzględniania kosztów środowiskowych i energetycznych oraz kosztów pracy przy obliczaniu marginesu dumpingu w przypadku eksporterów z państw trzecich oraz do odejścia od zasady niższego cła, która nie jest wymagana przez Światową Organizację Handlu (WTO);

43. odnotowuje, że postępowania antydumpingowe i antysubsydyjne są zbyt wąsko ukierunkowane, zbyt zasobochłonne i zbyt powolne, aby odpowiadać skali i strukturalnemu charakterowi wyzwań konkurencyjnych i nadwyżce mocy produkcyjnych, przed którymi stoi dziś przemysł unijny;

44. podkreśla, że cele UE w zakresie odporności – obejmujące zdolność do zarządzania transformacją ekologiczną, gospodarczą i społeczną w sposób zrównoważony, sprawiedliwy i demokratyczny, a także ochronę zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz zasobów naturalnych – są mocno zakorzenione w prawie pierwotnym i wtórnym UE; uważa, że te ramy prawne stanowią solidną i w dużej mierze niewykorzystaną podstawę do powoływania się na wyjątki ogólne przewidziane w art. XX Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu; apeluje do Komisji o pełniejsze i bardziej systematyczne

korzystanie z wyjątków przewidzianych w art. XX, gdy środki UE służące osiągnięciu tych uzasadnionych celów politycznych są kwestionowane w ramach WTO;

45. wzywa Komisję do zaproponowania zmian w istniejących narzędziach, aby umożliwić ich bardziej aktywne, strategiczne i skoordynowane wykorzystywanie, oraz do zaproponowania nowych narzędzi w przypadku stwierdzenia wyraźnej i możliwej do wykazania luki w skuteczności istniejących instrumentów UE; apeluje o usprawnienie istniejących i przyszłych przepisów i inicjatyw mających znaczenie dla bezpieczeństwa gospodarczego;

46. podkreśla, że wiarygodność reakcji UE na wymuszenie ekonomiczne zależy przede wszystkim od jej gotowości do terminowego identyfikowania praktyk wymuszenia i formalnego kwalifikowania ich jako takich, a tym samym rozpoczynania procesu, który stanowi podstawę zarówno odstraszania, jak i siły negocjacyjnej; uważa, że instrument chroniący przed wymuszaniem jest najbardziej odpowiednim narzędziem do wykorzystywania mocnych stron UE w tym zakresie; podkreśla, że instrument ten powinien być uruchamiany w obliczu stosowania wymuszenia lub gróźb jego użycia i że należy rozważyć wszystkie możliwości deeskalacji, a środki przeciwdziałania należy wprowadzać w ostateczności;

47. apeluje do Komisji o pilne wzmocnienie zdolności odstraszania UE; usilnie apeluje do Komisji o opracowanie proaktywnej strategii reagowania na zagrożenia wymierzone w unijną suwerenność gospodarczą, w tym w leżącą u jej podstaw infrastrukturę krytyczną; podkreśla, że taka strategia musi być w stanie szybko i skutecznie zniechęcać podmioty zagraniczne do realizacji ich gróźb, czemu ma służyć pełny zestaw unijnych narzędzi przeciwdziałania;

48. podkreśla, że gdy egzekwowanie i zaangażowanie nie prowadzą do zmiany zachowania, intensywność reakcji UE powinna być stopniowa, proporcjonalna i odwracalna, umożliwiająca zwiększenie presji w sposób kontrolowany, przy jednoczesnym zachowaniu pewności prawa i wiarygodnych możliwości deeskalacji; usilnie apeluje do Komisji o bardziej zdecydowaną reakcję w tym zakresie, przypominając, że środki, które nie prowadzą do zmiany zachowania powodującego szkodę lub wymuszanie, grożą podważeniem wiarygodności i oddziaływania polityki handlowej UE, a tym samym powodują wysoki początkowy koszt polityczny interwencji, jednak bez przywrócenia równych warunków działania;

49. wzywa Komisję do dopilnowania, aby stosowanie instrumentów egzekwowania prawa, obrony handlu i ochrony przed wymuszeniem było skoordynowane w spójnych ramach operacyjnych, we współpracy z państwami członkowskimi i podmiotami gospodarczymi; apeluje ponadto do Komisji o rozważenie opracowania mechanizmu podziału obciążeń na poziomie UE, który

pomógłby rozłożyć koszty krajowych reakcji na wymuszenie ekonomiczne, co zapewniłoby spójność polityczną i odporność gospodarczą w obliczu narastających napięć handlowych;

50. podkreśla, że europejska zdolność do finansowania publicznego stanowi jeden z podstawowych atutów UE; uważa, że żadne unijne środki publiczne nie powinny być wydatkowane, jeśli w sposób możliwy do wykazania nie wzmacniają suwerenności i odporności UE; apeluje do Komisji o wykorzystanie tego atutu i ustanowienie instrumentu zawieszania finansowania, który umożliwi szybkie ograniczanie dostępu do finansowania unijnego, w sytuacjach gdy państwa trzecie podejmują działania osłabiające bezpieczeństwo gospodarcze UE;

51. podkreśla potrzebę zapewnienia bezpiecznego i nieprzerwanego dostępu do komponentów krytycznych, surowców i technologii prorozwojowych wykorzystywanych w produkcji związanej z obronnością; podkreśla, że podatności na zagrożenia dla łańcucha dostaw w sektorach podwójnego zastosowania mogą bezpośrednio wpływać na gotowość operacyjną UE i jej odporność gospodarczą;

52. podkreśla, że rosnące powiązania między innowacjami cywilnymi a zastosowaniami obronnymi wymagają wspólnego podejścia do monitorowania, kontroli wywozu i nadzoru nad inwestycjami w sektorach podwójnego zastosowania, tak aby zapobiegać niezamierzonemu transferowi technologii wrażliwych przy jednoczesnym zachowaniu konkurencyjności UE;

53. zwraca uwagę na strukturalne ograniczenia unijnych ram kontroli wywozu towarów podwójnego zastosowania, w szczególności ich zależność od powolnych reżimów wielostronnych, ograniczoną zdolność do przewidywania nowych i szybko rozwijających się technologii oraz reagowania na nie, a także fragmentaryczne wdrażanie w państwach członkowskich;

54. uważa, że obecne ramy kontroli wywozu stanowią mozaikę różnych krajowych polityk i środków na poziomie państw członkowskich, której brakuje skuteczności, spójności i szybkości wymaganych do reagowania na obecny kontekst geoekonomiczny; podkreśla, że trzeba pilnie zreformować obecne krajowe polityki kontroli wywozu i wyjść poza nie, aby zapewnić bezpieczeństwo gospodarcze UE; podkreśla, że konieczne jest opracowanie zharmonizowanego systemu kontroli wywozu na poziomie UE; podkreśla, że dostosowanie kontroli wywozu do partnerów międzynarodowych istotnie wzmocniłoby bezpieczeństwo gospodarcze UE;

55. z zadowoleniem przyjmuje niedawne aktualizacje unijnego wykazu towarów podwójnego zastosowania objętych kontrolą wywozu zgodnie z wykazem uzgodnionym pod auspicjami porozumienia z Wassenaar, mimo że ten ostatni wykaz został zawetowany przez

Rosję; apeluje o pilną zmianę rozporządzenia (UE) 2021/821[12], aby umożliwić UE przyjmowanie jednego zgodnego stanowiska w sprawie kontroli wywozu oraz ustanowienie jednolitych kontroli w całej UE, przy jednoczesnym zachowaniu zgodności międzynarodowej i pewności prawa dla podmiotów gospodarczych; w tym kontekście apeluje o utworzenie w Komisji skonsolidowanej jednostki ds. wspólnej polityki bezpieczeństwa gospodarczego, która zajmowałaby się zmieniającymi się wyzwaniami dla bezpieczeństwa gospodarczego wynikającymi z uporczywego obchodzenia unijnych kontroli wywozu i sankcji przez państwa trzecie; zwraca uwagę, że jednostka ta powinna być wspierana przez służby wywiadowcze państw członkowskich, mieć poszerzony dostęp do informacji wywiadowczych w czasie rzeczywistym na temat sieci obchodzenia przepisów oraz być w stanie wymieniać się informacjami wywiadowczymi w czasie rzeczywistym z przedsiębiorstwami w celu identyfikowania pojawiających się taktyk obchodzenia przepisów; zauważa ponadto, że powinna ona posiadać uprawnienia do egzekwowania kontroli wywozu oraz zasoby na rozwój technologii, analizę i koordynację międzynarodową, a także uprawnienia do wdrażania solidnych systemów weryfikacji i technologii śledzenia łańcucha dostaw;

56. podkreśla, że wspólna polityka bezpieczeństwa i obrony UE powinna zapewniać spójność z celami bezpieczeństwa gospodarczego UE; podkreśla, że strategiczne zależności, podatność na zagrożenia dla łańcucha dostaw i praktyki wymuszenia ekonomicznego mają coraz częściej bezpośrednie konsekwencje dla bezpieczeństwa i wpływają na zdolności unijnej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego; apeluje o systematyczne włączanie kwestii bezpieczeństwa gospodarczego do unijnych polityk strategicznych, planowania obronnego i mechanizmów reagowania kryzysowego, aby wzmocnić gotowość i odporność UE w coraz bardziej spornym środowisku geopolitycznym;

Inwestycje, przepływy kapitałowe i ekspozycja strategiczna

57. z zadowoleniem przyjmuje trwające prace ustawodawcze nad aktem w sprawie przyspieszenia rozwoju przemysłu i podkreśla, że może on przyczynić się do realizacji celów UE w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego; uważa, że akt ten mógłby wnieść istotny wkład w ograniczenie strategicznych zależności i zwiększenie odporności UE na wstrząsy zewnętrzne i praktyki wymuszania;

58. podkreśla, że programy finansowane przez UE w sektorach strategicznie wrażliwych powinny być projektowane i wdrażane w

---

12 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania (Dz.U. L 206 z 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj).

taki sposób, aby w pierwszej kolejności służyły inwestycjom wzmacniającym europejskie zdolności przemysłowe, rozwój technologiczny i tworzenie wartości w UE; podkreśla, że dostęp do finansowania UE w tych sektorach powinien podlegać odpowiednim zabezpieczeniom i warunkom, które pozwolą dopilnować, by odbiorcy nie stwarzali zagrożeń dla bezpieczeństwa gospodarczego oraz by finansowane działania rzeczywiście przyczyniały się do długoterminowej odporności i strategicznych interesów UE;

59. podkreśla, że potrzebne są również środki zachęcające do produkcji w UE, aby uczynić UE bardziej niezbędną w krytycznych łańcuchach dostaw i wąskich gardłach; z zadowoleniem przyjmuje wymogi dotyczące odporności określone w akcie w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie[13] i podkreśla znaczenie połączenia ich z kwotami zaopatrzenia od niezawodnych dostawców, również z myślą o stymulowaniu alternatywnych dostawców z siedzibą w UE i osiągnięciu celów produkcyjnych określonych w akcie w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie;

60. podkreśla, że decyzje dotyczące zamówień publicznych w sektorach strategicznych powinny być wykorzystywane jako narzędzie wzmacniania zdolności przemysłowych UE, bezpieczeństwa dostaw i bezpieczeństwa gospodarczego; podkreśla, że dostęp do zamówień publicznych w takich sektorach oraz do powiązanego z nimi wsparcia unijnego powinien podlegać jasnym warunkom kwalifikowalności, gwarantującym, że uczestniczące podmioty nie stwarzają zagrożeń dla bezpieczeństwa gospodarczego;

61. podkreśla, że należy zaradzić brakowi wzajemnego dostępu do zamówień publicznych w kluczowych sektorach; wzywa do skutecznego korzystania, w stosunku do państw trzecich, z instrumentów UE w celu reagowania na restrykcyjne lub dyskryminujące środki w zakresie zamówień publicznych w oparciu o zasadę równych warunków działania;

62. przypomina, że transgraniczne inwestycje i przepływy kapitałowe są ważnymi czynnikami napędzającymi wzrost gospodarczy, innowacje i konkurencyjność w UE; odnotowuje, że europejskie przedsiębiorstwa scale-up potrzebujące finansowania przekraczającego 1 mld EUR są często zmuszone opuścić UE, aby pozyskać niezbędny kapitał; w związku z tym apeluje do Komisji o pilne dokończenie unii rynków kapitałowych oraz o to, by Europejski Fundusz Konkurencyjności wypełnił tę lukę w finansowaniu przedsiębiorstw scale-up; odnotowuje jednak, że inwestycje mogą stwarzać ryzyko, gdy to w

---

13 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1735 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia ram środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu produkcji technologii neutralnych emisyjnie i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724 (Dz.U. L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

państwach trzecich sprawuje się kontrolę nad wrażliwymi aktywami, technologiami lub infrastrukturą krytyczną, wpływa się na nie lub ma się do nich dostęp;

63. podkreśla znaczenie zmienionego rozporządzenia w sprawie monitorowania BIZ jako podstawowego instrumentu bezpieczeństwa gospodarczego i apeluje o jego spójne, skuteczne i rygorystyczne stosowanie we wszystkich państwach członkowskich, w tym dzięki kompleksowym krajowym mechanizmom monitorowania, jasnym harmonogramom oraz wzmocnionej współpracy i wymianie informacji między organami krajowymi a Komisją, a także zwraca się o podejmowanie skutecznych działań następczych w przypadku zidentyfikowania ryzyka; apeluje do Komisji o pełne i proaktywne korzystanie z postanowień tego zmienionego rozporządzenia w celu dopilnowania, by wykaz technologii krytycznych był stale poddawany przeglądowi i regularnie aktualizowany;

64. apeluje o bardziej spójne i skoordynowane podejście europejskie do monitorowania inwestycji, wsparte bardziej zdecydowanym egzekwowaniem na poziomie UE oraz bardziej rygorystycznymi i jasno określonymi warunkami dostępu do rynku; apeluje w tym względzie o dodatkowe silne mechanizmy monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych z wykorzystaniem wskaźników bezpieczeństwa gospodarczego, takich jak wspólne przedsięwzięcia, transfer technologii do podmiotów europejskich, umowy odbioru, w ramach których zagraniczni partnerzy inwestycyjni zobowiązują się do zakupu określonej części produkcji, rekrutacja pracowników z UE oraz integracja z unijnymi łańcuchami wartości;

65. wyraża głębokie zaniepokojenie przyspieszającym tempem, w jakim największe przedsiębiorstwa technologiczne spoza UE konsolidują siłę rynkową w dziedzinie AI i technologii kwantowych; wzywa Komisję do oceny, czy istniejące mechanizmy UE są odpowiednio przygotowane do wykrywania, analizowania i, w razie potrzeby, powstrzymywania nietradycyjnych transakcji (takich jak umowy typu „hire-and-license-out (HALO)”), które osłabiają bezpieczeństwo gospodarcze UE w strategicznie wrażliwych sektorach poprzez obchodzenie progów powodujących obowiązek zgłoszenia koncentracji i kontroli monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych;

66. odnotowuje doświadczenia Japonii związane ze wzmacnianiem jej ram bezpieczeństwa gospodarczego po zakłóceniu dostaw metali ziem rzadkich w 2010 r., które ujawniło strategiczne zagrożenia wynikające z nadmiernej zależności od jednego dostawcy; wskazuje jako model rolę odegraną przez Ministerstwo Gospodarki, Handlu i Przemysłu tego kraju w koordynowaniu monitorowania inwestycji, kontroli wywozu i środków wzmacniających odporność przemysłową;

67. apeluje do UE o wyciągnięcie wniosków z roli odgrywanej przez Komitet ds. Inwestycji Zagranicznych w Stanach Zjednoczonych w zapewnianiu spójnego i skoordynowanego podejścia do monitorowania inwestycji oraz ochrony technologii krytycznych w różnych agencjach i instytucjach;

68. podkreśla, że inwestycje mające wpływ na infrastrukturę krytyczną wymagają zwiększonej czujności, ponieważ zmiany w zakresie własności, zarządzania lub kontroli operacyjnej mogą bezpośrednio wpływać na bezpieczeństwo i ciągłość dostaw, w tym w szczególności na główne węzły transportowe i logistyczne, które mają kluczowe znaczenie dla handlu zagranicznego i mobilności wojskowej, a także na infrastrukturę wytwarzania, przesyłu, dystrybucji i magazynowania energii; jest niezwykle zaniepokojony pogłębiającą się zależnością od dostawców wysokiego ryzyka w unijnej infrastrukturze krytycznej; stwierdza, że UE przeniosła swoją zależność od państw trzecich wysokiego ryzyka, charakterystyczną dla rynku paliw kopalnych, na sektor importu czystych technologii, zwłaszcza w sektorze energii wiatrowej, energii słonecznej i baterii, i zwraca uwagę, że te instalacje często są wyposażone w funkcje zdalnego monitorowania i aktualizacji, co stwarza znacznie większe ryzyko eksfiltracji danych, zakłóceń systemowych lub zdalnej ingerencji w sieci energetyczne, systemy transportowe i inną infrastrukturę krytyczną; uważa, że takie zależności strukturalne narażają UE na wymuszenie ekonomiczne i zagrożenia dla bezpieczeństwa w okresie nasilonej konkurencji geopolitycznej, i apeluje do UE, by stała się bardziej niezależna w tych sektorach; z zadowoleniem przyjmuje zmianę aktu o cyberbezpieczeństwie[14] jako szansę na dopilnowanie, by ograniczono korzystanie przez wszystkich operatorów infrastruktury krytycznej z systemów wyposażonych w funkcje zdalnego monitorowania, wytwarzanych przez dostawców wysokiego ryzyka lub z wykorzystaniem technologii licencjonowanej przez takich dostawców;

69. uważa za niezbędne, aby Komisja odgrywała silniejszą rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa gospodarczego UE, współmierną do wyłącznej kompetencji UE w zakresie wspólnej polityki handlowej na mocy art. 207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej; wskazuje w tym względzie na rozporządzenie w sprawie subsydiów

---

14 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/881 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie ENISA (Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa) oraz certyfikacji cyberbezpieczeństwa w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 526/2013 (akt o cyberbezpieczeństwie) (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

zagranicznych[15] jako potężny i skuteczny instrument na poziomie UE służący ochronie rynku wewnętrznego przed zakłóceniami oraz podkreśla jego istotną wartość odstraszającą; uważa za kluczowe, aby Komisja ponosiła ostateczną odpowiedzialność za zatwierdzanie lub blokowanie bezpośrednich inwestycji zagranicznych w UE, gdy stwarzają one zagrożenia dla bezpieczeństwa gospodarczego w całej Unii; ostrzega, że pozostawienie takich decyzji państwom członkowskim stwarza ryzyko „wyścigu do dna”, w którym konkurencja o napływające inwestycje skłania poszczególne państwa członkowskie do zatwierdzania transakcji szkodliwych dla zbiorowych interesów UE; apeluje do Komisji o pełne i zdecydowane korzystanie z uprawnień przysługujących jej na mocy rozporządzenia w sprawie subsydiów zagranicznych, w tym przez dochodzenia wszczynane z urzędu, w celu przeciwdziałania pojawiającym się praktykom obchodzenia przepisów, takim jak offshoring w celu obniżenia ceł, polegającym na tym, że eksporterzy nabywają lub zakładają zakłady produkcyjne w państwach trzecich lub w UE, aby nadać towarom nowe pochodzenie, a tym samym ominąć obowiązujące unijne cła antydumpingowe lub antysubsydyjne albo uzyskać pozycję monopolistyczną na rynku UE;

70. zaznacza, że zagrożenia dla bezpieczeństwa gospodarczego pojawiają się również wtedy, gdy inwestycje za granicą, partnerstwa strategiczne lub restrukturyzacja przedsiębiorstw umożliwiają transfer, rozwój lub zwiększenie skali technologii wrażliwych, zdolności produkcyjnych lub wiedzy technicznej poza UE, w tym poprzez inwestycje od podstaw, wspólne przedsięwzięcia, umowy licencyjne, podprodukcję lub przeniesienie kluczowych działań badawczo-rozwojowych i produkcyjnych; podkreśla, że takie transfery mogą w dłuższej perspektywie osłabić bazę przemysłową UE lub jej wiodącą pozycję technologiczną;

71. przyjmuje do wiadomości zalecenia Komisji dotyczące inwestycji za granicą i podkreśla potrzebę wypracowania na poziomie UE wspólnego rozumienia potencjalnego ryzyka wynikającego z inwestycji, partnerstw lub restrukturyzacji przedsiębiorstw; podkreśla znaczenie ukierunkowanego, opartego na analizie ryzyka i na dowodach oraz proporcjonalnego podejścia, ograniczonego do jasno określonych i dobrze zdefiniowanych zagrożeń, aby uniknąć niezamierzonych skutków ubocznych dla legalnej działalności gospodarczej oraz zapewnić, by konkurencyjność UE, jej zdolności innowacyjne i legalne globalne zaangażowanie gospodarcze nie zostały osłabione; apeluje do Komisji o jak najszybsze zaproponowanie ram monitorowania inwestycji za granicą służących

---

15 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2560 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie subsydiów zagranicznych zakłócających rynek wewnętrzny (Dz.U. L 330 z 23.12.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj).

przeciwdziałaniu ryzyku wycieku krytycznej technologii;

72. podkreśla, że aby chronić swoje bezpieczeństwo gospodarcze, UE musi utrzymać skuteczną kontrolę, zdolność decyzyjną i autonomię operacyjną lub strategiczną niezbędność w zakresie technologii krytycznych, w tym w szczególności zaawansowanych półprzewodników i mikroelektroniki, infrastruktury chmury i infrastruktury danych, AI i obliczeń wielkiej skali, technologii kwantowych, zaawansowanej robotyki, systemów kosmicznych i satelitarnych, cyberbezpieczeństwa i technologii szyfrowania, a także kluczowych technologii związanych z energią, ponieważ są to podstawowe filary technologicznej i gospodarczej suwerenności Europy; wzywa Komisję do dopilnowania, by ryzyko związane z inwestycjami w tych obszarach było oceniane i uwzględniane w sposób ukierunkowany i poufny;

73. podkreśla, że UE powinna w pełni uczestniczyć w powstających ramach koordynacji w obszarze półprzewodników; podkreśla, że UE jest obecnie niedostatecznie reprezentowana w takich strukturach, mimo strategicznej roli niektórych przedsiębiorstw z UE w światowych łańcuchach dostaw półprzewodników;

74. podkreśla, że w strategicznie wrażliwych sektorach własność intelektualna i przemysłowa wiedza fachowa stanowią podstawowe aktywa strategiczne, których kontrola i lokalizacja mają zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa gospodarczego UE; podkreśla, że wsparcie publiczne, decyzje dotyczące zamówień publicznych i zezwolenia na inwestycje zagraniczne powinny obejmować zabezpieczenia pozwalające dopilnować, by krytyczna własność intelektualna wytworzona lub rozwinięta w UE pozostała skutecznie zakorzeniona w UE i nie była przenoszona poza nią w sposób podważający wiodącą pozycję technologiczną i zdolności przemysłowe UE;

75. podkreśla, że zagrożenia dla bezpieczeństwa gospodarczego mogą pojawiać się również po dokonaniu inwestycji, oraz podkreśla potrzebę skutecznego monitorowania i oceny ryzyka po dokonaniu inwestycji, w tym w zakresie zarządzania, podejmowania decyzji strategicznych i ewentualnego transferu technologii krytycznych lub wiedzy fachowej, tak aby w pełni zrealizować cele unijnych ram monitorowania inwestycji;

Bezpieczeństwo gospodarcze we wszystkich obszarach polityki sektorowej

76. uważa, że morskie szlaki transportowe, porty i usługi logistyczne są aktywami kluczowymi dla bezpieczeństwa gospodarczego, oraz podkreśla, że ochrona swobody żeglugi powinna stanowić kluczowy cel dyplomatyczny i wojskowy UE; apeluje o wzmocnienie planowania awaryjnego na poziomie UE oraz skoordynowanych

mechanizmów gotowości w celu reagowania na przedłużające się zakłócenia wpływające na główne wąskie gardła transportu morskiego, takie jak cieśnina Ormuz;

77. apeluje o ustanowienie unijnego mechanizmu odporności lotniczego transportu towarowego dla towarów podstawowych (takich jak wyroby medyczne i komponenty krytyczne), obejmującego szybkie uruchamianie zdolności przewozowych oraz uproszczone procedury zezwoleń w okresach kryzysowych;

78. apeluje o strategiczne podejście do kolejowych korytarzy towarowych, przy priorytetowym traktowaniu wzmocnienia i integracji wewnętrznej sieci towarowej UE w celu rozwiązania problemu istniejącej nieefektywności i wąskich gardeł, przy jednoczesnym wspieraniu zróżnicowanych i odpornych połączeń z państwami trzecimi, w tym wzdłuż tras Europa–Azja; podkreśla potrzebę oceny ryzyka związanego z infrastrukturą korytarzy, operatorami i systemami cyfrowymi wspierającymi kolejowe przewozy towarowe;

79. odnotowuje, że składki ubezpieczenia morskiego i klasyfikacje ryzyka mogą w czasie kryzysów stawać się de facto barierami handlowymi; apeluje o działania na poziomie UE z udziałem ubezpieczycieli, podmiotów klasyfikacyjnych i przedsiębiorstw żeglugowych w celu zapewnienia ciągłości krytycznych przewozów i zapobiegania manipulacjom poprzez wymuszenie;

80. apeluje o szersze wykorzystywanie danych dotyczących żeglugi i kontenerów do wykrywania wymuszenia, obchodzenia przepisów i nielegalnego przekierowywania, w tym o poprawę zdolności UE do identyfikowania wykorzystywania nieprawidłowych tras przewozu i węzłów przeładunkowych do obchodzenia sankcji;

81. z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie w UE trybu kryzysowego „szybkiej ścieżki” celnej i granicznej dla krytycznych środków produkcji i towarów podstawowych w ramach nowelizacji kodeksu celnego UE oraz odnotowuje, że tryb ten będzie uruchamiany w przypadku poważnych zakłóceń, z zastosowaniem ujednoliconych kryteriów, aby uniknąć fragmentacji między państwami członkowskimi;

82. wzywa do wzmocnienia odporności UE na zakłócenia globalnego systemu nawigacji satelitarnej (GNSS) na dużą skalę, w tym zagłuszanie i spoofing mające wpływ na lotnictwo, poprzez wdrożenie zapasowych protokołów nawigacji i bezpiecznych alternatyw pozycjonowania oraz solidnych systemów wykrywania i ograniczania zakłóceń, w tym, w stosownych przypadkach, zdolności wspieranych przez AI na potrzeby operacji krytycznych;

83. ostrzega, że powtarzające się wtargnięcia dronów nad główne europejskie porty lotnicze ujawniły poważne słabości europejskiej

przestrzeni powietrznej i doprowadziły do istotnych zakłóceń ruchu lotniczego i przewozów cargo; podkreśla, że ochronę infrastruktury krytycznej, takiej jak węzły lotnicze, należy traktować priorytetowo z punktu widzenia bezpieczeństwa gospodarczego, co wymaga skoordynowanych środków na poziomie UE w celu zapobiegania zakłóceniom funkcjonowania krytycznej infrastruktury transportowej;

84. podkreśla, że krytyczną infrastrukturę energetyczną, taką jak terminale skroplonego gazu ziemnego (LNG), połączenia międzysystemowe, magazyny czy sieci elektroenergetyczne, trzeba traktować jako aktywa bezpieczeństwa gospodarczego, przy wzmożonej kontroli własności, zarządzania oraz kluczowych usługodawców, jak przewidziano w zmienionym rozporządzeniu w sprawie monitorowania BIZ;

85. apeluje o ukierunkowany plan UE na rzecz ograniczenia zależności wysokiego ryzyka w jądrowym cyklu paliwowym, obejmujący skoordynowane protokoły dotyczące dywersyfikacji i zamówień publicznych w sytuacjach nadzwyczajnych;

86. odnotowuje, że niedawny zanik zasilania na dużą skalę w UE uwidocznił podatność na zagrożenia zarówno stabilności sieci, jak i cyfrowych systemów kontroli stanowiących podstawę krytycznej infrastruktury energetycznej oraz wywołał natychmiastowe kaskadowe skutki gospodarcze, a także ryzyko większej zależności od państw trzecich;

87. podkreśla, że zdolności UE w zakresie centrów danych pozostają niewystarczające, aby sprostać szybko rosnącemu popytowi na wysokowydajne i zaawansowane przetwarzanie, przy czym Europa odpowiada jedynie za około 15 % światowych zdolności hiperskalowych centrów danych, podczas gdy europejski popyt rośnie w dwucyfrowym tempie rocznym;

88. podkreśla znaczenie wzmocnienia kontroli umów dotyczących własności, eksploatacji i utrzymania kabli podmorskich, stacji lądowych i kluczowych węzłów internetowych, które są aktywami strategicznymi;

89. apeluje o ukierunkowaną ochronę przed wrogimi przejęciami strategicznych cyfrowych przedsiębiorstw typu start-up, w tym o kontrolę udziałów mniejszościowych, instrumentów zamiennych i ustaleń dotyczących transferu własności intelektualnej, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiednich kanałów wysokiego szczebla dla inwestycji UE;

90. z niepokojem zauważa, że zgodnie z drugim sprawozdaniem z postępów państw członkowskich we wdrażaniu unijnego zestawu narzędzi dotyczących cyberbezpieczeństwa sieci 5G 14 państw członkowskich nie wdrożyło jeszcze ograniczeń dotyczących dostawców wysokiego ryzyka, co stwarza poważne luki w zakresie

ochrony; z zadowoleniem przyjmuje podejście oparte na analizie ryzyka oraz bardziej rygorystyczne egzekwowanie przepisów przewidziane we wniosku dotyczącym zmiany aktu o cyberbezpieczeństwie w przypadkach wysokiego ryzyka;

91. podkreśla, że wzmocnienie bezpieczeństwa gospodarczego UE wymaga ochrony przed wymuszeniem unijnych przedsiębiorstw działających w dziedzinie najnowocześniejszych technologii oraz wspierania ich poprzez promowanie równych warunków działania;

92. podkreśla, że unijne ramy regulacyjne dotyczące technologii cyfrowych stanowią podstawowy filar suwerenności Unii; podkreśla, że ich egzekwowanie musi pozostać wolne od nacisków zewnętrznych lub gróźb zastosowania środków odwetowych wynikających ze sporów handlowych;

93. z zadowoleniem przyjmuje przyszłe wnioski dotyczące unijnego aktu kwantowego, aktu w sprawie rozwoju chmury i AI oraz przeglądu aktu w sprawie czipów; podkreśla, że ich skuteczność będzie zależeć od silnego wymiaru handlowego i inwestycyjnego, w tym od środków wspierających zwiększenie skali działalności i wprowadzanie rozwiązań na rynek oraz ułatwiających dostęp do globalnych łańcuchów wartości oraz partnerstw z państwami o podobnym podejściu;

94. uznaje niedobory leków o krytycznym znaczeniu za podatność na zagrożenia z punktu widzenia bezpieczeństwa gospodarczego; apeluje o ukierunkowane instrumenty handlowe i instrumenty dotyczące zamówień, aby zapewnić ciągłość dostaw podstawowych leków, ich substancji czynnych i kluczowych środków produkcji w sytuacjach nadzwyczajnych;

95. apeluje o priorytetowe ograniczanie zależności w zakresie farmaceutycznych składników czynnych, materiałów wyjściowych i kluczowych prekursorów, gdy produkcja jest skoncentrowana, a ograniczenia wywozowe są prawdopodobne, w tym przez dywersyfikację łańcuchów dostaw;

96. apeluje o mapowanie na poziomie UE i ograniczanie zależności od jednego źródła w produkcji wyrobów medycznych, wyrobów medycznych do diagnostyki in vitro oraz ich kluczowych komponentów, a także podkreśla potrzebę ukierunkowanej dywersyfikacji produkcji i zwiększania produkcji unijnej;

97. apeluje o opartą na analizie ryzyka ochronę infrastruktury danych dotyczących zdrowia i usług w chmurze wspierających systemy opieki zdrowotnej, w tym o wymogi dotyczące ciągłości działania i zabezpieczenia przed wrogim dostępem lub zakłóceniami;

98. podkreśla, że napływ podrobionych produktów medycznych z państw trzecich osłabia bezpieczeństwo i zaufanie publiczne; wzywa do

ściślejszej współpracy w zakresie egzekwowania przepisów celnych w celu zaostrzenia wymogów dotyczących identyfikowalności określonych w dyrektywie w sprawie sfałszowanych produktów leczniczych[16];

99. podkreśla, że wzmocnienie i ukończenie unii rynków kapitałowych i uruchomienie europejskich oszczędności prywatnych na rzecz sektorów strategicznych mogłoby ograniczyć zależność od finansowania zewnętrznego i zapobiec utracie kontroli nad aktywami i technologiami krytycznymi;

100. podkreśla, że systemy komunikacji finansowej, w tym SWIFT, stanowią infrastrukturę krytyczną dla funkcjonowania światowego systemu finansowego i handlu zewnętrznego UE; odnotowuje, że dotychczasowe przypadki napięć geopolitycznych i reżimów sankcyjnych pokazały skutki dostępu do takich systemów; podkreśla, jak ważne jest zapewnienie odporności, autonomii i pewności prawa infrastruktury finansowej UE, w tym poprzez zabezpieczenia przed nieuprawnioną ingerencją zewnętrzną lub zakłóceniami, które mogłyby wpłynąć na ciągłość działalności gospodarczej;

Wielostronne zaangażowanie i partnerstwa

101. potwierdza zaangażowanie UE na rzecz wielostronnego systemu handlowego opartego na zasadach, w którym WTO stanowi najbardziej rozwinięte ramy zarządzania globalną współzależnością gospodarczą i przeciwdziałania zagrożeniom dla bezpieczeństwa gospodarczego w przewidywalny i niedyskryminacyjny sposób;

102. ubolewa jednak nad faktem, że WTO w swojej obecnej formie nie rozwiązuje problemu asymetrii wśród swoich członków pod względem otwartości rynku i zaangażowania na rzecz uczciwej konkurencji oraz posiada dysfunkcyjny system rozstrzygania sporów; podkreśla, że konstruktywna reforma WTO, w tym przywrócenie w pełni funkcjonującego systemu rozstrzygania sporów, ma zasadnicze znaczenie dla przeciwdziałania ryzyku systemowemu, ograniczenia nieuczciwych praktyk i zapobiegania eskalacji sporów handlowych; przyznaje, że w oczekiwaniu na taką reformę UE musi wzmocnić swoją zdolność do samodzielnego działania i skutecznego reagowania na zagrożenia dla bezpieczeństwa gospodarczego, rosnące cła i brak wzajemności w zakresie otwartości rynków; uważa, że UE powinna przejąć inicjatywę w tworzeniu koalicji państw średniej wielkości o zbieżnych poglądach, z jasnymi ramami wspólnej reakcji i wzajemnej

---

16 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/62/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. zmieniająca dyrektywę 2001/83/WE w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi – w zakresie zapobiegania wprowadzaniu sfałszowanych produktów leczniczych do legalnego łańcucha dystrybucji (Dz.U. L 174 z 1.7.2011, s. 74, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/62/oj).

pomocy w przypadkach wymuszenia ekonomicznego;

103. z zainteresowaniem odnotowuje stanowisko przedstawione przez komisarza do spraw handlu i bezpieczeństwa gospodarczego Maroša Šefčoviča w sprawie potrzeby ponownej oceny zasady największego uprzywilejowania w związku z tym, że niektórzy członkowie WTO znacząco zwiększyli swój udział w handlu światowym, jednocześnie utrzymując względnie zamknięte własne rynki; wzywa do oceny, w jaki sposób zasada największego uprzywilejowania mogłaby lepiej odzwierciedlać realia obecnego otoczenia handlowego;

104. zachęca do ściślejszej i bardziej zorganizowanej współpracy z zaufanymi partnerami i gospodarkami o podobnych poglądach w celu budowania odporności sieciowej na zakłócenia w handlu i dostawach, w tym poprzez sieci zaufanych dostawców dla krytycznych technologii i infrastruktury, które to sieci powinny wykraczać poza zgodność techniczną przez uwzględnianie nietechnicznych kryteriów opartych na zarządzaniu, odnoszących się do ryzyka systemowego stwarzanego przez dostawców pozostających pod wpływem obcych państw, a także przez skoordynowaną gotowość, uzgodnienia dotyczące wzajemnego wsparcia i uzupełniające podejścia do gromadzenia zapasów, reagowania na kryzysy i ochrony krytycznych łańcuchów dostaw; wzywa Komisję do dopilnowania, aby doświadczenia partnerów, którzy zmagali się z zagrożeniami dla bezpieczeństwa gospodarczego, były systematycznie odzwierciedlane w unijnych ocenach bezpieczeństwa gospodarczego, planowaniu gotowości i koordynacji zewnętrznej;

105. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego opracowane w ramach grupy G-7; apeluje do Komisji o dopilnowanie, aby UE odgrywała proaktywną i widoczną rolę we wdrażaniu tych inicjatyw i w działaniach następczych związanych z nimi, przy jednoczesnym zapewnieniu spójności między zobowiązaniami G-7 a unijnym zestawem instrumentów bezpieczeństwa gospodarczego;

106. podkreśla kluczową rolę Parlamentu, a w szczególności jego Komisji Handlu Międzynarodowego, w demokratycznej kontroli środków związanych z bezpieczeństwem gospodarczym mających wpływ na handel i inwestycje, w tym na wszystkich etapach ich opracowywania, wdrażania i przeglądu, aby zapewnić przejrzystość, rozliczalność i świadomy nadzór parlamentarny; zwraca się do Komisji o udzielenie Komisji Handlu Międzynarodowego dostępu do wszystkich istotnych dokumentów związanych z wdrażaniem strategii bezpieczeństwa gospodarczego, zgodnie z międzyinstytucjonalnymi najlepszymi praktykami w zakresie dostępu do dokumentów; wzywa do włączenia Komisji Handlu Międzynarodowego do sieci bezpieczeństwa gospodarczego zaproponowanej we wspólnym komunikacie z dnia 3 grudnia 2025 r.; podkreśla potrzebę utrzymywania regularnego, zorganizowanego dialogu z Parlamentem

na temat priorytetów, zagrożeń i strategii ograniczania ryzyka w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego;

107. apeluje do Komisji o przedstawienie ram instytucjonalnych i ram zarządzania umożliwiających opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii bezpieczeństwa gospodarczego wspólnie z Parlamentem, Radą oraz wszystkimi innymi właściwymi podmiotami publicznymi i prywatnymi;

°

° °

108. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawicielce Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Komisji oraz rządom i parlamentom państw członkowskich.